

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»
на тему: **«ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ**
КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ»

Виконавець:

студентка 66 групи ФЕУП
Асатрян А.А.

_____
(підпис)

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Клевцевич Н.А.

_____
(підпис)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах становлення і розвитку української економіки важливе значення має залучення інвестицій до України, перехід до більш якісного управління інвестиційною діяльністю, побудова ефективної регіональної політики, спрямованої на забезпечення високого рівня інвестиційної привабливості територій.

Для України роль інвестицій постійно зростає, оскільки вони є основою стабільного економічного розвитку, що дозволяє скоротити розрив в основних макроекономічних показниках між нашою державою та розвиненими країнами світу, створити передумови для гідної співпраці з іноземними країнами. Якість життя населення та інші найважливіші характеристики розвитку сучасного суспільства теж залежать від темпів економічного зростання країни, тобто від інвестицій.

У зв'язку з необхідністю залучення фінансових ресурсів та їх обмеженістю актуальною на сьогодні постає проблема оцінки і підвищення інвестиційної привабливості регіонів як характеристики, що дає змогу інвестору сформулювати уявлення про стан об'єкта вкладання коштів, забезпечує надійність майбутніх інвестицій та впевненість в отриманні очікуваних результатів від їх використання.

Вивченням проблематики інвестиційної діяльності займалися наступні вчені, на основі досліджень яких будувалось наше дослідження: Музиченко Т.О.[1], Рудейчук С.О.[3], Поліщук М.П., Михайленко П.П.[6], Боярко І. М., Гриценко Л. Л.[12], І. Бланк, І. Клименко, Ю. Кравченко, В. Ляшенко, Л. Михальська. Практичні аспекти цієї проблеми розглядаються у роботах В. Едельмана, О. Басса, С. Суверова, М. Крейніної, Т. Лепейко, В. Піддубного, В. Савчука, У. Шарпа та ін.

Мета дослідження - теоретичні, методичні та прикладні аспекти оцінки інвестиційної привабливості регіону.

Завдання дослідження:

- дослідити теоретичні аспекти інвестиційної діяльності;
- виявити ознаки притаманні інвестиціям;
- визначити види інвестування;
- визначити поняття та особливості інвестиційної привабливості регіону;
- висвітлити фактори, що впливають на інвестиційну привабливість регіону;
- надати методiku оцінки інвестиційної привабливості регіону;
- проаналізувати загальний стан розвитку Карпатського регіону;
- виявити слабкі сторони та можливості розвитку регіону;
- провести аналіз інвестиційної привабливості регіону;
- проаналізувати структуру та динаміку інвестицій в Карпатський регіон;

- розрахувати основні макроекономічні показники регіону та інтегральні індекси інвестиційної привабливості областей, що входять до регіону;
- виявити шляхи розвитку інвестиційної діяльності регіону та спрогнозувати обсяги інвестицій в регіон в наступні два роки.

Об'єкт дослідження – процес оцінки інвестиційної привабливості Карпатського економічного району.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних аспектів оцінювання інвестиційної привабливості регіону та формування пропозицій відносно шляхів її підвищення.

Методи дослідження в процесі написання дипломної роботи застосовувались наступні методи: загальнонаукові (аналогія, системний аналіз, формалізація); економіко-статистичного аналізу (табличний, графічний, групування, класифікації); маркетингові (SWOT-аналіз, спостереження); експертної діагностики (ранжирування, порівняння, оцінювання).

Інформаційною базою дослідження слугували наукові публікації та монографічні видання вчених, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, дані звітності офіційних статистичних збірників, офіційні дані органів державної статистики України.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (58 найменувань) та 8-ми додатків. Загальний обсяг роботи становить 104 сторінок. Основний зміст викладено на 80 сторінках. Робота містить 27 таблиць, 7 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: Аналіз динаміки та структури інвестицій в Закарпатську область України.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні засади оцінки інвестиційної привабливості регіону»* розглянуто поняття «інвестиційна діяльність» та «інвестиційна привабливість»; визначено ознаки інвестицій та види інвестицій; наведено фактори, що впливають на інвестиційну привабливість регіону, а також розглянуто методичні аспекти інвестиційної привабливості регіонів.

У другому розділі *«Аналіз інвестиційної привабливості Карпатського регіону»* проаналізовано стан Карпатського регіону (ресурсна база, промисловість, АПК, транспорт, туризм, інноваційна та інвестиційна діяльність і т.д); визначено сильні та слабкі сторони регіону, перспективи його розвитку; проведено аналіз макроекономічних показників регіону.

У третьому розділі *«Шляхи підвищення інвестиційної привабливості Карпатського регіону»* розраховано інтегральні індекси

інвестиційної привабливості областей, що входять до регіону; розроблено прогноз обсягів інвестицій в регіон на майбутні два роки, запропоновано шляхи підвищення інвестиційної привабливості Карпатського економічного району України.

ВИСНОВКИ

1. Невід’ємною частиною процесу інвестування коштів є оцінка інвестиційної привабливості об’єкта інвестування.

Інвестиційна привабливість регіону - це інтегральний показник, який визначається сукупністю її економічних і фінансових показників, показників державного, громадського, законодавчого, політичного і соціального розвитку.

На інвестиційну привабливість регіону впливають дві категорії: інвестиційний потенціал та інвестиційні ризики. Інвестиційний потенціал включає в себе: виробничий, трудовий, споживчий, інфраструктурний та інші риди потенціалу. Інвестиційні ризики поділяються на: законодавчі, економічні, соціальні та інші.

2. В науковій літературі сформульовано три методи оцінки інвестиційної привабливості регіонів, а саме: статистичний метод, метод експертних оцінок та рейтинговий метод.

Розглянувши низку методів, для реалізації завдань цієї роботи ми обрали той інструментарій розрахунку інтегрального індексу інвестиційної привабливості, розроблений і запропонований аналітиками Українського центру сприяння іноземному інвестуванню InvestUkraine.

3. Карпатський економічний район охоплює територію чотирьох областей: Львівської, Закарпатської, Івано-Франківської, Чернівецької. Район має вигідне географічне та геополітичне положення (знаходиться близько до центрів європейських країн, міжнародних ринків; через територію регіону пролягає велика кількість міжнародних сполучень). На території Карпатського ЕР розташовано 81 місто, 85 селищ міського типу та 3592 сільських населених пунктів. Населення регіону складає 6185,73 тис осіб, площа регіону становить 56,6 тис. км².

4. Галузями, на яких спеціалізується Карпатський економічний район є: нафтова і газова промисловість; машинобудування та приладобудування; хімічна промисловість; лісова, деревообробна, меблева, целюлозно-паперова, лісохімічна промисловість; харчова промисловість; легка промисловість; туристично-рекреаційне господарство. Загальний обсяг реалізованої за 2018 рік промислової продукції в Карпатському регіоні склав 210731200 тис. грн.

В інтегральному АПК Карпатського регіону розвинені спеціалізовані комплекси: а) рослинницького напрямку — цукробуряковий, виноградно-виноробний, спиртогорілчаний, плодоовоче-переробний та ін.; б) тваринницького напрямку — м'ясопереробний, молокопереробний, птахопромисловий.

5.Однією з основних галузей, що приносять доходи в економічний район є туризм. Так станом на 2018 р в Карпатському регіоні налічується 261 од засобів колективного розміщування, кількість місць у цих засобах становить 24493 од, а кількість осіб, які перебували в цих засобах протягом року становить 908860 осіб. Доходи від здійснення туристичної діяльності у Карпатському регіоні за 2018 р становлять 803910,5 тис грн.

6.Аналіз основних макроекономічних показників свідчить про те, що ВРП регіону у 2018 році склав 2983883 млн грн., що становить 9,48% від загального обсягу ВРП України. ВРП у розрахунку на одну особу варіюється по областях регіону і складає від 30 тис.грн. до 60 тис.грн.

Експорт в Карпатському регіоні у 2018 році становив 4626,1 млн. дол. , що склало близько 9,7 % від загального обсягу експорту України. Імпорт регіону у тому ж році склав 4383,64 млн. дол., що становить 7,7 % від загального імпорту України.

Обсяг інвестицій у регіон у 2018 році склав 49924,5 млн. грн.. Обсяг інвестицій у регіон за останні 5 років має позитивну динаміку і збільшується з року в рік.

7. Карпатський економічний район має всі передумови для розвитку інвестиційної діяльності та підвищення інвестиційної привабливості. А саме, регіон володіє наступними перевагами: вигідне географічне та геополітичне положення регіону, багата ресурсна база, наявність рідкісних рекреаційних ресурсів, передумови для розвитку туризму (зокрема,висока конкурентна позиція рекреаційної галузі), автомобільні та залізничні сполучення з європейськими країнами та близькість до європейського ринку, успішний обсяг функціонування СЕЗ та транскордонних територій, досвід здійснення інвестиційних проектів.

8. За рейтингом 2017 року інвестиційної привабливості регіонів України, розробленого Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, дві з областей регіону (Львівська та Івано-Франківська) займають лідируючі позиції за рівнем інвестиційної привабливості. Індекс інвестиційної привабливості цих областей становить 1,601 та 1,478 відповідно.

Нами також були розраховані індекси інвестиційної привабливості областей Карпатського регіону. Цей індекс розраховується з урахуванням ряду факторів, що впливають на інвестиційну привабливість регіону: виробничий, макроекономічний, експортний, ресурсно-сировинний, інвестиційний, інноваційний, трудовий, соціальний, інфраструктурний, споживчий та екологічний.

Нами були отримані наступні значення інтегральних індексів інвестиційної привабливості по областям Карпатського регіону: Львівська область 1,218, Закарпатська область 0,88, Івано-Франківська область 1,054, Чернівецька область 0,721. З отриманих даних видно, що Львівська область є найбільш інвестиційно привабливою серед областей Карпатського регіону. Найменш інвестиційно привабливою виявилася Чернівецька область.

9. За результатами дослідження нами було виявлено ряд слабких сторін притаманних досліджуваному регіону: нераціональне використання ресурсної бази, погіршення екологічної ситуації, відсутність обізнаності туристів про туристичні послуги регіону, сезонність туризму, малоземелля, низький рівень розвитку дорожньої інфраструктури, безробіття у певних регіонах, недосконалість законодавчої бази та ін..

10. Також, нами було розроблено ряд заходів, які б дозволили зменшити вплив недоліків, що притаманні регіону. Серед них: удосконалення загального (податкового, земельного, корпоративного, митного) та спеціального законодавства; здійснення контролю за ефективним використанням бюджетних коштів, наданих для реалізації інвестиційних проектів; запровадження державного моніторингу інвестиційної діяльності; проведення моніторингу інвестиційних проектів, які були реалізовані (нереалізовані) на території регіону задля максимального попередження ризиків інвестиційної діяльності; визначення пріоритетних для надання державної фінансової підтримки інвестиційних проектів; розширення поінформованості інвесторів щодо можливостей вкладення коштів у привабливі галузі економіки регіону; політична стабілізація та визначення пріоритетів у зовнішній політиці як країни так і Карпатського регіону; розроблення та забезпечення реалізації економічних проектів із пріоритетних для гірських територій напрямів соціально-економічного розвитку; забезпечення реконструкції вулично-дорожньої мережі.

Отже, Карпатський регіон має потенціал до розвитку інвестиційної привабливості. В той же час як в економіці самого регіону так і в економіці України в цілому є ряд негативних тенденцій, які не дозволяють в повній мірі реалізувати потенціал регіону. За умови запровадження запропонованих нами заходів цю ситуацію можна буде виправити і підвищити можливість залучення інвестицій в регіон.

АНОТАЦІЯ

Асатрян А.А., «Оцінка інвестиційної привабливості Карпатського регіону України».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019

У роботі розглядаються теоретичні аспекти інвестиційної діяльності та інвестиційної привабливості регіонів. Проаналізовано загальний стан Карпатського району та його макроекономічних показників, перспективи розвитку регіону та його слабкі сторони. Визначено прогностичні тенденції розвитку інвестиційної привабливості областей, що входять до Карпатського економічного району. Запропоновано шляхи розвитку інвестиційної діяльності в регіоні та підвищення інвестиційної діяльності.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, інвестиційний клімат, Карпатський регіон, промисловість, туризм, макроекономічні показники, рейтинг інвестиційної привабливості, прогноз.

ANNOTATION

Asatrian A.A., «Assessment of investment attractiveness of the Carpathian Region of Ukraine».

Qualifying work for a master's degree in a specialty «076 «Entrepreneurship, trade and exchange activities» according to Master's Degree Program in professional studies «Economics, business planning and management». – Odesa National Economic University. – Odesa, 2019

The thesis under consideration deals with the theoretical aspects of investment activity and investment attractiveness. The general state of the Carpathian region and its macroeconomic indicators, prospects for development of the region and its weaknesses have been analyzed in this thesis. The forecast tendencies of development of investment attractiveness of the regions which are included in the Carpathian economic region have been determined. The ways of development of investment activity in the region and increasing of investment activity are suggested.

Key words: investment attractiveness, investment climate, Carpathian region, industry, tourism, macroeconomic indicators, investment attractiveness rating, forecast.